

Column Hectiek

De meteorologische zomer is weer voorbij en een vermoedelijk hectisch najaar is begonnen. Overheid en ondernemingen worden uitgedaagd om de ingezette veranderingen aan het energiesysteem in goede banen te leiden. Onverwachte gebeurtenissen of uitkomsten kunnen de verhoudingen tussen verschillende stakeholders aardig op scherp zetten.

De oplopende spanningen over een mogelijk ingrijpen in Syrië deed bijvoorbeeld de olieprijsen even pieken. De terughoudendheid van het Engelse parlement en de gang van Obama naar het Congres schuiven de besluitvorming vooruit. De olieprijsen daalden prompt. Echter, de angst voor uitbreiding van de onrust in de regio blijft. Vooral China, dat naar verwachting de VS in oktober van dit jaar voorbij zal streven als grootste olie-importerende land, zal de berichten nauwlettend in de gaten houden. De afhankelijkheid van het land van importen uit de regio is aanzienlijk.

Bij de presentatie van de halfjaarcijfers van de elektriciteitsbedrijven werd ook het nieuws over te sluiten en in de mottenballen te stoppen opwekcapaciteit naar buiten gebracht. Ongetwijfeld is een ingewikkelde discussie over het markt-

model voor variabele duurzame en conventionele opwek aanstaande in Europa. De uitrol van zonne- en windenergie in Duitsland laat zien dat het verstandig is om de krimp en groei-processen goed te bestieren, zodat alle prioriteiten van het energiebeleid tot zijn recht kunnen komen. Dit is ook belangrijk om te zorgen dat alle inspanningen op het gebied van duurzame energie leiden tot een duurzamer energiesysteem en niet alleen van de losse onderdelen, terwijl ook het prijskaartje niet onbelangrijk is, getuige de discussies. In Nederland bracht de zomer toch nog de rust van een energieakkoord, maar raakten de gemoederen al gauw weer verhit door de presentatie van het langverwachte schaliegasrapport en de te volgen procedure richting besluitvorming over testboringen.

De procedure kent nog veel stappen en het is belangrijk voor alle stakeholders dat deze zorgvuldig worden genomen. De vele schoten voor de boeg, soms uit de heup, soms goed gericht, laten zien dat het een belangrijk onderwerp is, maar ook dat vele zaken en agenda's door elkaar lopen. Niet alleen in Nederland en Duitsland, ook in veel landen wordt er heftig gediscussieerd over de route en richting van de energievoorziening, waarbij de emoties soms hoog oplopen.

Overdenken

Veel ontwikkelingen en processen lopen door elkaar heen. Bovendien laat de economische crisis structurele sporen na en staan de stakeholders in verschillende landen lijnrecht tegenover elkaar als het gaat over het energiebeleid. Ook in de VS woedt een hevige energiediscussie tussen de verschillende stakeholders. Ondanks de ervaring van de olie- en gasindustrie in het land, de effecten van de striktere eisen op het gebied van energie-efficiëntie op de vraag en de vorderingen van de duurzame energieproductie worstelt men ook in de VS met de energieagenda. Dat klinkt misschien vreemd in onze Europese oren, omdat we de laatste tijd alleen horen over de Amerikaanse schaliegaswinning. We doen daarmee onrecht aan de ontwikkelingen in de energiesector in het land.

Aanrader

De dilemma's van de VS zijn fraai samengebracht in een boek van Michael Levi, *The Power Surge, Energy, Opportunity, and the Battle for America's Future* (Council on Foreign Relations Book, Oxford University Press, 2013). In het boek maakt hij een rondgang door alle 'krochten' van de energiediscussie. Zowel de olie- als gasrevolutie komt aan de orde, maar ook de opmars van windenergie in een staat als Texas,

die hier toch vooral bekend is om zijn olie-industrie. Een andere grotere verandering vindt plaats in de vraag naar olie en de veranderingen in de transportsector. Energie-efficiëntie en technologische vindingen zorgen ook in de VS voor nieuwe dynamiek in de energievoorziening. In de VS zijn de tegenstellingen soms scherp en lijkt het onmogelijk om vooruitgang te boeken zonder de een of de andere groep voor het hoofd te stoten of belangen in het nauw te drukken. Levi probeert echter aan te tonen dat de (technologische) ontwikkelingen in de conventionele én de duurzame energiesector hand in hand kunnen gaan en elkaar soms ook nodig hebben om de prioriteiten van het energiebeleid te realiseren; namelijk schoon, betaalbaar en veilig. Verder wijst hij op het belang van de verschillende groepen om akkoorden te sluiten, zodat de stappen die gezet kunnen worden groter zijn dan zonder samenwerking. Het gaat namelijk om de samenhang van de afspraken zodat de verschillende belangen kunnen worden gediend. Het Nederlandse akkoord lijkt te passen in de gedachtegang van Levi om met de verschillende stakeholders samen voortgang te boeken. ■

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme en hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen.